

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין עה.

עין משפט
נר מצוה

כב א ב ג מ"י פ"ה
מהלכות
המורה הלכה ט ועין בב"י
י"ד סימן קט:
א ד מ"י פ"א מהלכות
חסורי ביאה הלכה ה
וה"ל ו' ופ"ו מהלכות
סנהדרין הלכה יא סמג
עשין קי"ז:

ואם איתא לא לימא ליה לך לשלום דשמשע דהודה לו. הכי דלחוביכו לא היה מנאווה דהוכח תוכיח את עמיתך כתיב (ויקרא יט) ולא גר תושב מיהו אדווי לדבר איסור לא לרודי: **זננעה**. נעמן זננעה הוה ולא גר תושב מיהו אדווי לדבר איסור לא שחא משתחוה לשם וגבי קדושת השם בתוך בני ישראל כתיב^א ואפילו נטוו בני נח עליה לא נטוו לקדשו בתוך הכותים אלא בתוך ישראל: **הענה לנו טיגא**. ניומוק. מרוב אהבה נטמטס לנו והעלה חולי: **משום פגם**. משפחת האשה שהיו צותין לדבר: **שלא יבו צנוס ישראל פרוצות צעירות**. לעמוד בפני האנשים לתת בהם עיניהם וימסרום להם לזיאה: **ולינסבה מינסב**. דאין כאלן פרוצות צעירות דכולהו ליעבדן הכי ולינסבן ואין כאלן עזירה אלא מנזה: **לא מינסבה דעסיה**. ולא ירפא בכך: **מיוס שחרב בית המקדש**. כשל הכח מדלגות רבות ואין רוח קמה בלשם להיות תאב לאשתו לפיכך ייטל טעם זיאה: **ויסון לעוצרי עזירה**. שיגר הרע תוקפן ומרצה תלותן: **דקטיב ולחם ספרים ינעם**. לישנא מעליה נקט כמו כי אם הלחם אשר הוא אוכל (בראשית לו):

ואם איתא לא לימא ליה לא היה לו להודות לדבר איסור דא"ל לך לשלום ש"מ אין צן נח מנאווה על קידוש השם ומשני הא זננעה הא צפרהסיא נעמן זננעה הוה דלא היו ישראל צבית רמון וגבי קדוש השם בתוך בני ישראל כתיב ואפילו למאן דלמחר זננענא נמי יהרג ואל יצבור הני מילי ישראל אכל כותי לא ולעולם איתא לך דצן נח מנאווה על קדוש השם כגון צפרהסיא ולמסקנא זו לא איפשטא צעין ולשון מאי הוי עלה משמע דמסקנא דפשיטות היא ונראה יותר כספרים דגרסינן ואם איתא לימא ליה הא זננענא הא צפרהסיא וקא פשיט דלא מפקיד מדלמחר ליה סמס לך לשלום:

הדרן עלך בן סורר ומורה
ומאי נינהו חמותו ואם חמותו. הוה מזי למימר צתה וצת צתה אלא הני נקט דכתיב צתה שריפה צהדיא:
מנין

הדרן עלך בן סורר ומורה
ואלו יהן הנשרפין הבא על אשה ובתה וכת בהן שזנתה יש בכלל אשה ובתה בתו ובת בנו ובת אשתו ובת בתה ובת בנה^א חמותו ואם חמותו ואם חמוי: **גמ'** הבא על אשה שנשא בתה לא קתני אלא הבא על אשה ובתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ומאן נינהו חמותו ואם חמותו וקתני יש בכלל אשה ובתה מכלל דתרווייהו כתיבי בהדיא והנך מדרשא אתיא הניחא לאביו דאמר^ב משמעות דורשין איכא בינייהו מתניתין מני רבי עקיבא היא אלא לרבא דאמר^ב חמותו לאחר מיתה איכא בינייהו מתניתין מני אמר לך רבא תני הבא על אשה שנשא בתה: יש בכלל אשה ובתה חמותו ואם חמותו ואם חמוי: לאביו אידי דקא בעי למיתנא אם חמוי תני נמו חמותו ואם חמותו לרבא אידי דקא בעי למיתנא אם חמוי ואם חמותו תני נמו חמותו מנהני מילי דת"ר^ב איש אשר יקח את אשה ואת אמה אין לי אלא אשה בת אשה ובת בתה ובת בנה מנין נאמר^ב כאן זמה ונאמר להלן^ב זמה מה להלן בתה ובת בתה ובת בנה אף כאן בתה ובת בתה ובת בנה מנין לעשות זכרים כנקבות נאמר כאן זמה ונאמר להלן^ב זמה מה להלן זכרים כנקבות אף כאן זכרים כנקבות מנין לעשות כלמטה כלמטה נאמר כאן זמה ונאמר להלן^ב זמה מה להלן כלמטה אף כאן למטה כלמטה ומה כאן למטה כלמטה אף כאן זכרים כנקבות מנין לעשות זכרים כנקבות חמוי ואם חמותו לא קמה לן אם חמוי מיהדר עלה אמר

דקתני לאו באשתו הוא דא"כ הבא על האשה ואמה מצעי ליה למתניה וא"כ הך אשה חמותו קאמר הוה ליה למתנייה הבא על האשה שנשא בתה דהיינו חמותו הא לא קתני אלא הבא על אשה ובתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ולא הוכרח אשתו לנאן ומאן נינהו חמותו ואם חמותו והכי קאמר הבא על אם חמותו או על צתה דהיינו חמותו וקתני יש בכלל אשה ובתה הך אלמא הך אשה ובתה כתיבי צהדיא: **הניחא לצבית דאמר**. כעירקין (דף עו.) גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא: **משמעו דורשין איכא צבית**. ומסיק למילתיה דלרבי עקיבא כתיבא צהדיא אם חמותו מתניתין מני ר"ע היא: **אלא לרבא דאמר**. צין לרבי ישמעאל צין לרבי עקיבא לא כתיבא אלא בחמותו שבה עליה לאחר מיתת אשתו פליגי מתניתין מני: **אמר לך רבא תני על אשה שנשא בתה**. דהיינו חמותו דכתיבא צהדיא^א (איש כי יקח את אשה דהיינו אשתו ואת אמה דהיינו חמותו: **יש בכלל אשה ובתה** וכו'. קתני נמי חמותו ומילתא דמתניה היא דההוא לאו מדרשא אתא וקתני צהדייהו: לאביו דאמר חמותו ואמה כתיב צהדיא אידי דתנא צהדיא כללל אם חמוי דלמיתא מדרשא נקט אב ריהטא חמותו ואם חמותו: **אין לי אלא אשה ואמה**. דהיינו חמותו: **נאמר כאן**. צריפה ומה היא: **ונאמר**. צהדיא צתה וצת צתה וצת צנה [ויקרא יח] שחרה הנה ומה היא: **אף כאן**. לענין עונש שריפה צתה וצת צתה וצת צנה צהדיא דינא דהאי קרא: **מנין לעשות זכרים כנקבות**. לקמן מפרש: **מנין לעשות נטמטס**. לקמן מפרש: **ומה כאן למעלה כלמטה אף להלן למעלה כלמטה**. לקמן [שם] מפרש: **צהדי דדי אפיין**. הא רבייהו לתרווייהו צהדיא שוה דלמיתא ומה זמה: **אלא אם חמוי כאם חמותו**. השתא אם חמותו אכתי לא קמה לן עדיין לא העמידה על צוריה צריפה מן התורה דהא האי תנא לפוס ריהטא שמעינן ליה דהאי אשה דקרא היינו אשתו ואפי' למאן דאמר אם חמותו כתיבא לאו ממשמעושת דאת אשה ואמה נפקא ליה אלא ממשמעושת דאבות ואמתן: **אם חמוי קא מהדר עלה**. מחזר עליה להציאה לתורת אם חמותו דקאמר זכרים כנקבות הא אכתי לא אשמעינן תנא אם חמותו: אמר

א) עין חוספות צ"צ י. ד"ה חמוי, ב) נדרים לא י. א) ירו' ל"ג חמותו וכו', ד) לקמן ע"י, ט) [שם], ו) ל"ז למטה כלמטה. מהרש"א תש"ל רש"י, ו) ויקרא כ"ג, ח) ג"ל לאוהט אשר יקח,

תורה אור השלם

1. מים גבוהים ימקדו ולקחם ספרים ינעם: משלי ט יז
2. ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה וקח הוא באש ישרפו אתו ואתהו ולא תהיה זמה בתוככם: ויקרא כ יד
3. ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח לגלות ערוותה שארה הנה ומה הוא: ויקרא יח יז

הדרן עלך בן סורר ומורה

אלו הן הנשרפין הבא על אשה ובתה. בגמרא מפרש לה: **וצתה**. כלומר וכן צת צתה שזינתה היא צריפה אכל צועלה לאו צריפה הוא: **יש בכלל אשה ובתה**. כלומר אשה ובתה כתיבי צהדיא כדמפרש בגמרא דהאי אשה ובתה היינו חמותו דשריפה כתיבא צה דכתיב (ויקרא ט) (כי יקח איש) את אשה ואת אמה ומה היא צה צה ישרפו אותה ואתהו: ויש בכללן כלומר מנייהו ילפינן כוליה הך בגזירה שוה כדלקמן צברייתא: **צנו**. מאנוסמו דלאו צת אשתו דמתיב עליה משום צת אשתו דהא אנוסה לאו אשתו היא: **צת צנו** וצת צנו. שהיה לו מאנוסמו: **צת אשמו**. צין שהיא צת צין שהיא חורגת: **גמ' הבא על האשה שנשא בתה לא קתני**. כלומר מכדי מדקתני קיפא יש בכלל וכו' מכלל דהאי אשה ובתה בהנך דכתיבין מייירי ולא באשתו וצת אשתו קאמר אלא בחמותו דשריפה כתיב צה והא הבא על האשה דקתני לאו באשתו הוא דא"כ הבא על האשה ואמה מצעי ליה למתניה וא"כ הך אשה חמותו קאמר הוה ליה למתנייה הבא על האשה שנשא בתה דהיינו חמותו הא לא קתני אלא הבא על אשה ובתה מכלל דתרווייהו לאיסורא ולא הוכרח אשתו לנאן ומאן נינהו חמותו ואם חמותו והכי קאמר הבא על אם חמותו או על צתה דהיינו חמותו וקתני יש בכלל אשה ובתה הך אלמא הך אשה ובתה כתיבי צהדיא: **הניחא לצבית דאמר**. כעירקין (דף עו.) גבי פלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא: **משמעו דורשין איכא צבית**. ומסיק למילתיה דלרבי עקיבא כתיבא צהדיא אם חמותו מתניתין מני ר"ע היא: **אלא לרבא דאמר**. צין לרבי ישמעאל צין לרבי עקיבא לא כתיבא אלא בחמותו שבה עליה לאחר מיתת אשתו פליגי מתניתין מני: **אמר לך רבא תני על אשה שנשא בתה**. דהיינו חמותו דכתיבא צהדיא^א (איש כי יקח את אשה דהיינו אשתו ואת אמה דהיינו חמותו: **יש בכלל אשה ובתה** וכו'. קתני נמי חמותו ומילתא דמתניה היא דההוא לאו מדרשא אתא וקתני צהדייהו: לאביו דאמר חמותו ואמה כתיב צהדיא אידי דתנא צהדיא כללל אם חמוי דלמיתא מדרשא נקט אב ריהטא חמותו ואם חמותו: **אין לי אלא אשה ואמה**. דהיינו חמותו: **נאמר כאן**. צריפה ומה היא: **ונאמר**. צהדיא צתה וצת צתה וצת צנה [ויקרא יח] שחרה הנה ומה היא: **אף כאן**. לענין עונש שריפה צתה וצת צתה וצת צנה צהדיא דינא דהאי קרא: **מנין לעשות זכרים כנקבות**. לקמן מפרש: **מנין לעשות נטמטס**. לקמן מפרש: **ומה כאן למעלה כלמטה אף להלן למעלה כלמטה**. לקמן [שם] מפרש: **צהדי דדי אפיין**. הא רבייהו לתרווייהו צהדיא שוה דלמיתא ומה זמה: **אלא אם חמוי כאם חמותו**. השתא אם חמותו אכתי לא קמה לן עדיין לא העמידה על צוריה צריפה מן התורה דהא האי תנא לפוס ריהטא שמעינן ליה דהאי אשה דקרא היינו אשתו ואפי' למאן דאמר אם חמותו כתיבא לאו ממשמעושת דאת אשה ואמה נפקא ליה אלא ממשמעושת דאבות ואמתן: **אם חמוי קא מהדר עלה**. מחזר עליה להציאה לתורת אם חמותו דקאמר זכרים כנקבות הא אכתי לא אשמעינן תנא אם חמותו: אמר